

IZVJEŠĆE

O OSOBAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Siječanj 2011.

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
SLUŽBA ZA EPIDEMIOLOGIJU KRONIČNIH MASOVNIH BOLESTI
Zagreb, Rockefellerova 7.

IZVJEŠĆE

O OSOBAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

Autori

Dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med.
specijalist javnog zdravstva

Suradnici:

Natalie Petreski
Manuela Radošević

Zagreb, siječanj 2011. godine

SADRŽAJ

UVOD	4
IZVORI PODATAKA.....	4
1. RH	5
1.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	5
1.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	7
2. BJELOVARSKO BILOGORSKA ŽUPANIJA	9
2.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	9
2.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	10
3. BRODSKO POSAVSKA ŽUPANIJA	11
3.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	11
3.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	12
4. DUBROVAČKO NERETVANSKA ŽUPANIJA	13
4.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	13
4.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	14
5. GRAD ZAGREB	15
5.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	15
5.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	16
6. ISTARSKA ŽUPANIJA	17
6.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	17
6.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	18
7. KARLOVAČKA ŽUPANIJA	19
7.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	19
7.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	20
8. KOPRIVNIČKO KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA	21
8.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	21
8.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	22
9. KRAPINSKO ZAGORSKA ŽUPANIJA	23
9.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	23
9.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	24
10. LIČKO SENJSKA ŽUPANIJA	25
10.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	25
10.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	26
11. MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	27
11.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	27
11.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	28
12. OSJEČKO BARANJSKA ŽUPANIJA	29
12.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	29
12.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	30
13. POŽEŠKO SLAVONSKA ŽUPANIJA	31
13.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	31
13.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	32
14. PRIMORSKO GORANSKA ŽUPANIJA	33
14.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	33
14.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	34
15. SISAČKO MOSLAVAČKA ŽUPANIJA	35
15.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	35
15.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	36
16. SPLITSKO DALMATINSKA ŽUPANIJA	37
16.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	37
16.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	38
17. ŠIBENSKO KNINSKA ŽUPANIJA	39
17.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	39
17.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	40

18. VARAŽDINSKA ŽUPANIJA	41
18.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	41
18.2. VRSTE OŠTEĆENJA	42
19. VIROVITIČKO PODRAVSKA ŽUPANIJA	43
19.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	43
19.2. VRSTE OŠTEĆENJA	44
20. VUKOVARSKO SRIJEMSKA ŽUPANIJA.....	45
20.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	45
20.2. VRSTE OŠTEĆENJA	46
21. ZADARSKA ŽUPANIJA	47
21.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	47
21.2. VRSTE OŠTEĆENJA	48
22. ZAGREBAČKA ŽUPANIJA.....	49
22.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	49
22.2. VRSTE OŠTEĆENJA	50
23. OSTALE NAPOMENE	51
24. INDIVIDUALNA IZVJEŠĆA ZA 2010. GODINU O PARAMETRIMA KOJI NISU OBUHVAĆENI OVIM IZVJEŠĆEM	51
24.1. DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE TE UZROCI INVALIDITETA KOD HRVATSKIH RATNIH VOJNIH INVALIDA (HRVI) SA 100% OŠTEĆENJEM ORGANIZMA	51
24.2. DJECA S INVALIDITETOM I VEĆIM TEŠKOĆAMA U RAZVOJU	53
24.3. OBOLJELI OD NEUROMUSKULARNIH BOLESTI.....	53
24.4. USPOREDBA NEKIH PARAMETARA VEZANIH UZ INVALIDITET IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I GRADA ZAGREBA	54
24.5. MLADI S INVALIDITETOM	55
24.6. UZROCI INVALIDITETA ILI KOMORBIDITETNE DIJAGNOZE KOJE PRIDONOSE FUNKCIONALNOM OŠTEĆENJU IZ SKUPINE DUŠEVNIH POREMEĆAJA I MENTALNE RETARDACIJE (MKB-10 ŠIFRE F00-F79).....	57
24.7. USPOREDBA OPĆINE SPLIT I SPLITSKO DALMATINSKE ŽUPANIJE ZA TRAŽENE PARAMETRE	57
24.8. OSOBE S PARA I TETRAPLEGIJAMA	57
24.9. OSOBE S DOWN SINDROMOM	59
24.10. NEKE EPIDEMIOLOŠKE KARAKTERISTIKE OSOBA S INVALIDITETOM STARIJIH OD 65 GODINA.....	61

Uvod

Prema procjenama UN problem invalidnosti je mnogo rašireniji nego što se inače misli: od deset stanovnika svake zemlje bar je jedan u izvjesnoj mjeri invalid. Prema posljednjem popisu pučanstva iz 2001. godine i Hrvatska ima slične pokazatelje. Raspolaganje odgovarajućim podacima o dizabilitetu – invaliditetu preduvjet je za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Uostalom, unapređenje razine zdravlja pučanstva ima za cilj i dodavanje života godinama, odnosno povećanje broja godina života bez bolesti i invaliditeta. Hrvatska je prepoznajući taj problem donijela Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), koji propisuje način prikupljanja, obrade i zaštite tajnosti podataka o osobama s invaliditetom. Registar se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a počeo je s radom 2002. godine. **Prema navedenom Zakonu invaliditet je trajno ograničenje, smanjenje ili gubitak sposobnosti (koje proizlazi iz oštećenja zdravlja) neke fizičke aktivnosti ili psihičke funkcije primjerene životnoj dobi osobe i odnosi se na sposobnosti, u obliku složenih aktivnosti i ponašanja, koje su općenito prihvaćene kao bitni sastojci svakodnevnog života.**

Izvori podataka

Podaci se u Registar prikupljaju iz:

a) *Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje*

Registar preuzima kvartalno podatke od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u elektronskom obliku.

b) *Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti*

Registar preuzima kvartalno podatke Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u elektronskom obliku.

c) *Socijalne skrbi*

Centri za socijalnu skrb općina dostavljaju preslike obrasca "Nalaz i mišljenje" prvostupanijskih tijela vještačenja.

d) *Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi* dostavlja preslike obrasca "Nalaz i mišljenje" Drugostupanijskog tijela vještačenja. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji sa županijskim uredima za rad, zdravstvo i socijalnu skrb, za ratne vojne invalide II. Svjetskog rata, za osobe nastradale na služenju vojnog roka od 15. svibnja 1945. do 17. kolovoza 1990., mirnodopske i civilne invalide iz Domovinskog rata, II. Svjetskog rata i poraća, o kojima vodi evidenciju, dostavlja preslike obrazaca «Nalaz i mišljenje» Drugostupanijske liječničke komisije za pregled osoba obuhvaćenih Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata te konačno rješenje o priznatom statusu.

e) *Prosvjete*

Županijski uredi za obrazovanje dostavljaju presliku rješenja o primjerenom obliku školovanja. Liječnici u povjerenstvu za utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta u sustavu školstva prijavu vrše na obrascu "Obrazac o invaliditetu". Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa dostavlja presliku Drugostupanijskog tijela vještačenja o primjerenom obliku školovanja.

f) *Zdravstva*

Primarna zdravstvena zaštita i specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita prijavu dostavljaju na Obrascu o invaliditetu koji je propisan Pravilnikom o obrascu za dostavljanje podataka Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN br. 07/02.) Hrvatski zavod za javno zdravstvo (Služba za socijalnu medicinu) dostavlja godišnju bazu podataka hospitalizacija i bazu podataka o umrlima.

g) *Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka*

Temeljem čl. 6 st. 2. Pravilnika o znaku pristupačnosti ("Narodne novine", br. 16/05), nadležna tijela državne uprave dostavljaju kopije rješenja o znaku pristupačnosti Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom. Temeljem Pravilnika o postupku i načinu ostvarivanja prava na oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine ("Narodne novine", br. 143/06), nadležno ministarstvo dostavlja kopije rješenja o oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom.

Do 30.09.2010. u Hrvatski registar o osobama s invaliditetom pristiglo je 931.810 različitih nalaza i rješenja za osobe s invaliditetom. Ovogodišnje izvješće o osobama s invaliditetom sadrži prikaze općih sociodemografskih parametara te podatke o vrstama oštećenja za RH te za svaku županiju zasebno, a u prilogu izvješća nalaze se neki od odgovora na upite pristigle tijekom 2010. godine a koji se odnose na parametre o osobama s invaliditetom koje ovaj način izvještavanja ne obuhvaća. Sve obrade iz ovog izvještaja rađene su sa stanjem na dan 13.12.2010.

1. RH

1.1. Opći sociodemografski podaci

U Hrvatskoj, stanje na dan 13.12.2010. živi 529 103 osoba s invaliditetom od čega su 316 557 muški (59,8%) i 212 546 žene (40,2%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 11,9% ukupnog stanovništva RH (tablica 2.)*. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 286523 (54,2%), je u radno aktivnoj dobi, 19-64 godina (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi oko 29,7% od ukupnog broja osoba s invaliditetom (Tablica 1.), no ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije dolazimo do podatka da je najveći udio u Krapinsko zagorskoj s time da je najviša prevalencija u dječjoj dobi u Međimurskoj županiji, u radno aktivnoj dobi u Krapinsko zagorskoj dok u dobi iznad 65 godina najveća prevalencija je u Splitsko dalmatinskoj županiji (tablica 2).

Tablica 1. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, županijama prebivališta te dobnim skupinama

ŽUPANIJA PREBIVALIŠTA	Dobne skupine						Ukupno
	0-19		20-64		65+		
	m	ž	m	ž	m	ž	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	896	607	5216	2715	3264	4138	16836
BRODSKO-POSAVSKA	842	544	8293	2413	3185	3182	18459
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	561	380	4775	2065	2186	1568	11535
GRAD ZAGREB	5212	3189	27433	20443	16407	20119	92803
ISTARSKA	710	459	4731	2517	2624	2403	13444
KARLOVAČKA	449	288	5970	2445	3846	5032	18030
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	894	557	4350	2292	2284	2581	12958
KRAPINSKO-ZAGORSKA	1021	579	7177	4559	3970	4239	21545
LIČKO-SENJSKA	188	134	2599	851	1855	1246	6873
MEĐIMURSKA	1023	719	3535	2323	1893	2443	11936
OSJEČKO-BARANJSKA	1561	1085	15090	5895	5921	6358	35910
POŽEŠKO-SLAVONSKA	366	239	4298	1623	2201	1992	10719
PRIMORSKO-GORANSKA	540	375	8207	4891	5666	7023	26702
SISAČKO-MOSLAVAČKA	725	408	8985	3264	4361	3876	21619
SPLITSKO-DALMATINSKA	2862	1837	23582	12838	12117	11226	64462
ŠIBENSKO-KNINSKA	274	189	6104	2199	3831	3475	16072
VARAŽDINSKA	739	510	7275	4749	4306	5473	23052
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	324	237	4542	1581	1778	1957	10419
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	869	610	8743	3074	3481	3289	20066
ZADARSKA	677	360	6833	2391	3837	2768	16866
ZAGREBAČKA	1767	1038	11995	6768	5705	4807	32080
Nespecificirano	148	88	11403	3491	8055	3532	26717
Ukupno	22648	14432	191136	95387	102773	102727	529103

Napomena: 1. obradu podataka moguća je i po petogodišnjim dobnim skupinama
2. Nespecificirano – županija prebivališta nije navedena ili mjesto prebivališta nije u službenom šifarniku naselja

Tablica 2. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama - prevalencija invaliditeta

Županija prebivališta	Prevalencija invaliditeta*(%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 0-19**(%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 20-64**(%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 65+**(%)
KRAPINSKO-ZAGORSKA	15,1	4,8	13,8	35
SPLITSKO-DALMATINSKA	13,9	4,0	13,1	35
ŠIBENSKO-KNINSKA	14,2	1,8	12,9	33
LIČKO-SENJSKA	12,8	2,9	11,5	26
KARLOVAČKA	12,7	2,5	10,1	31
POŽEŠKO-SLAVONSKA	12,5	2,6	12,1	31
VARAŽDINSKA	12,5	2,8	10,8	35
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	12,7	4,7	10,2	32
GRAD ZAGREB	11,9	4,9	9,8	32
SISAČKO-MOSLAVAČKA	11,7	2,7	11,2	25
OSJEČKO-BARANJSKA	10,9	3,2	10,6	25
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	11,2	2,4	11,3	25
BRODSKO-POSAVSKA	10,4	2,9	10,5	24
ZAGREBAČKA	10,4	3,7	9,9	25
ZADARSKA	10,4	2,6	9,7	26
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	10,4	4,9	9,0	24
MEĐIMURSKA	10,1	5,7	8,2	27
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	9,8	2,7	9,8	23
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	9,4	3,1	9,5	19
PRIMORSKO-GORANSKA	8,7	1,5	6,8	26
ISTARSKA	6,5	2,6	5,6	16
Republika Hrvatska	11,9	3,5	10,7	30

Napomena: za izračun prevalencije korišteni su podaci iz tablice 1. ovoga biltena te Popis stanovništva iz 2001.

* na 100 stanovnika županije

** na 100 stanovnika županije navedene dobne skupine

Oko 69% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 24% ima srednju stručnu spremu dok je oko 3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje zabilježeno je kod 3672 osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u RH je 14073 zaposlenih (zaposleni i privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 64% udjelom muških i 36% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac, ekonomski tehničar, auto mehaničar, konobar, kuhar, vozač te poljoprivredni radnik. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (77%) žive u obitelji dok ih čak oko 20% živi samo. 2,6% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 18% osoba s invaliditetom. Oko 54% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Registar osoba s invaliditetom pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 24788 osoba s time da je veći broj muških osoba (63,5%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 132 507 osoba s invaliditetom, oko 25% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U RH živi 58922 branitelja s invaliditetom te 12700 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 3).

Tablica 3. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	333367
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	132507
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	58922
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	24788
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	12700
Ukupno	562284

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

1.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U RH 27,8 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 4).

Tablica 4. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	151592	28,7	34
oštećenje drugih organa	123475	23,3	28
duševni poremećaji	122610	23,2	28
oštećenje središnjeg živčanog sustava	98581	18,6	22
mentalna retardacija	21728	4,1	5
oštećenje vida	18317	3,5	4
oštećenje sluha	13230	2,5	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	12517	2,4	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	14316	2,7	3
prirodene anomalije i kromosopatije	8364	1,6	2
autizam	990	0,2	0,2
višestruka oštećenja	147125	27,8	33

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u RH je oko 2,2% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 10 086 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 852 branitelja Domovinskog rata dok ih 912 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 5. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 5. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	27 271
F20.5	Rezidualna shizofrenija	1673
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	3490
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	990
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	232
G12	Spinalna mišićna atrofija	284
G71	Mišićna distrofija	512
G80	Infantilna cerebralna paraliza	4727
G82	Para i tetraplegija	4901
H54.0	Sljepoća na oba oka	3646
H91.93	Gluhoća*	2763
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	1407
Q90	Down sindrom	1505
S48	Amputacija obje nadlaktice	165
S58	Amputacija obje podlaktice	31
S68	Amputacija obje šake	12
S78	Amputacija obje natkoljenice	151
S88	Amputacija obje potkoljenice	316
S98	Amputacija oba stopala	61
G35	Multipla skleroza	1722

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

2. Bjelovarsko bilogorska županija

2.1. Opći sociodemografski podaci

U Bjelovarsko bilogorskoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 16836 osoba s invaliditetom od čega su 9376 muški (55,7%) i 7460 žene (44,3%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 12,7% ukupnog stanovništva Bjelovarsko bilogorske županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7931 (47,1%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8,9% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Bjelovarsko bilogorska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dječjoj dobi te dobi starijoj od 65 godina, dok je ispod prosjeka za prevalenciju u radno aktivnoj dobi (tablica 2.).

Oko 83% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 12% ima srednju stručnu spremu dok je 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Bjelovarsko bilogorskoj županiji je 239 zaposlenih osoba s invaliditetom (zaposleni, privremeno radno nesposobni) s 68% udjelom muških i 32% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac i poljoprivredni radnik. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (75%) žive u obitelji dok ih čak oko 22% živi samo. Oko 2% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 32% osoba s invaliditetom. Oko 56% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Bjelovarsko bilogorske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1174 osoba s time da je veći broj muških osoba (60,6%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 6591 osoba s invaliditetom, oko 39% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Bjelovarsko bilogorskoj županiji živi 1442 branitelja s invaliditetom te 457 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 6).

Tablica 6. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Bjelovarsko bilogorske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	8347
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6591
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1442
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1174
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	457
Ukupno	18011

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

2.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Bjelovarsko bilogorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih susutava. U Bjelovarsko bilogorskoj županiji 35,9 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 7).

Tablica 7. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	6453	38,3	49
oštećenje drugih organa	4630	27,5	35
duševni poremećaji	3481	20,7	26
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2996	17,8	23
mentalna retardacija	1104	6,6	8
oštećenje vida	649	3,8	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	533	3,2	4
oštećenje sluha	501	3,0	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	511	3,0	4
prirodne anomalije i kromosomopatije	280	1,7	2
autizam	25	0,1	0,2
višestruka oštećenja	6036	35,9	45

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Bjelovarsko bilogorskoj županiji je oko 2,1%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 321 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 20 branitelj Domovinskog rata dok ih 22 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 8. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 8. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	772
F20.5	Rezidualna shizofrenija	47
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	132
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	25
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	5
G12	Spinalna mišićna atrofija	15
G71	Mišićna distrofija	25
G80	Infantilna cerebralna paraliza	148
G82	Para i tetraplegija	153
H54.0	Sljepoća na oba oka	114
H91.93	Gluhoća	124
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	49
Q90	Down sindrom	29
S48	Amputacija obje nadlaktice	6
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	3
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	43

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

3. Brodsko posavska županija

3.1. Opći sociodemografski podaci

U Brodsko posavskoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 18459 osoba s invaliditetom od čega su 12320 muški (66,7%) i 6139 žene (33,3%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 10,4% ukupnog stanovništva Brodsko posavske županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10706 (58%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7,5% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Brodsko posavska županija ispod prosjeka za ukupnu te prevalencije u dječjoj i radno aktivnoj dobi, a nešto ispod prosjeka za dob stariju od 65 godina (tablica 2).

Oko 74% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 21% ima srednju stručnu spremu dok je 1,3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod oko 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Brodsko posavskoj županiji je 325 zaposlenih (zaposleni i privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 75% udjelom muških i 25% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su bravar, vozač i automehaničar te domaćica. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih oko 17% živi samo. 1,6% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 18% osoba s invaliditetom. Oko 48% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Brodsko posavske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 923 osoba s time da je veći broj muških osoba (61,8%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5706 osoba s invaliditetom, oko 31% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Brodsko posavskoj županiji živi 3572 branitelja s invaliditetom te 426 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 9).

Tablica 9. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Brodsko posavske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	9551
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5706
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	3572
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	923
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	426
Ukupno	20178

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

3.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Brodsko posavske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Brodsko posavskoj županiji oko 33 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 10).

Tablica 10. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5826	31,6	33
oštećenje drugih organa	4449	24,1	25
duševni poremećaji	3750	20,3	21
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2904	15,7	16
mentalna retardacija	1238	6,7	7
oštećenje perifernog živčanog sustava	742	4,0	4
oštećenje vida	755	4,1	4
oštećenje sluha	643	3,5	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	731	4,0	4
prirodne anomalije i kromosomopatije	319	1,7	2
autizam	50	0,3	0,3
višestruka oštećenja	6010	32,6	34

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Brodsko posavskoj županiji je oko 2,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 369 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 64 branitelj Domovinskog rata dok ih 27 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 11. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 11. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	844
F20.5	Rezidualna shizofrenija	25
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	139
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	50
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	10
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	18
G80	Infantilna cerebralna paraliza	176
G82	Para i tetraplegija	219
H54.0	Sljepoća na oba oka	168
H91.93	Gluhoća*	164
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	41
Q90	Down sindrom	63
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	18
S98	Amputacija oba stopala	3
G35	Multipla skleroza	63

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

4. Dubrovačko neretvanska županija

4.1. Opći sociodemografski podaci

U Dubrovačko neretvanskoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 11535 osoba s invaliditetom od čega su 7522 muški (65,2%) i 4013 žene (34,8%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9,4% ukupnog stanovništva Dubrovačko neretvanske županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6840 (59,3%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8,2% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Dubrovačko neretvanska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju po svim navedenim dobnim skupinama pogotovo za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

60,7% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 30,5% ima srednju stručnu spremu dok je 4,6% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4,3% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Dubrovačko neretvanskoj županiji je 437 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 62% udjelom muških i 38% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su trgovac te ekonomski tehničar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (83%) žive u obitelji dok ih oko 14% živi samo. Oko 2% ih boravi u ustanovi dok ih oko 0,2% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 65% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Dubrovačko neretvanske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 453 osobe s time da je veći broj muških osoba (61,6%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3085 osoba s invaliditetom, oko 27% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Dubrovačko neretvanskoj županiji živi 2041 branitelj s invaliditetom te 455 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 12).

Tablica 12. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Dubrovačko neretvanske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	6400
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3085
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2041
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	455
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	453
Ukupno	12434

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

4.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Dubrovačko neretvanske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Dubrovačko neretvanskoj županiji 25,7 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 13).

Tablica 13. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	2684	23,3	22
oštećenje drugih organa	2669	23,1	22
duševni poremećaji	2614	22,7	21
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1666	14,4	14
mentalna retardacija	517	4,5	4
oštećenje vida	502	4,3	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	363	3,1	3
oštećenje sluha	296	2,6	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	275	2,4	2
prirodne anomalije i kromosopatije	248	2,1	2
autizam	25	0,2	0,2
višestruka oštećenja	2964	25,7	24

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Dubrovačko neretvanskoj županiji je oko 2,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 203 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 24 branitelja Domovinskog rata dok ih 31 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 14. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 14. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	500
F20.5	Rezidualna shizofrenija	87
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	134
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	25
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	3
G12	Spinalna mišićna atrofija	5
G71	Mišićna distrofija	11
G80	Infantilna cerebralna paraliza	183
G82	Para i tetraplegija	150
H54.0	Sljepoća na oba oka	109
H91.93	Gluhoća*	54
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	46
Q90	Down sindrom	47
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	6
G35	Multipla skleroza	40

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

5. Grad Zagreb

5.1. Opći sociodemografski podaci

U Gradu Zagrebu, stanje na dan 13.12.2010., živi 92803 osobe s invaliditetom od čega su 49052 muški (52,9%) i 43751 žene (47,1%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,9% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 47876 (51,6%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u 9,1% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Grad Zagreb u prosjeku za ukupnu prevalenciju, iznad prosjeka za prevalenciju u dobnim skupinama 0-19 i 65+ , a ispod prosjeka za prevalenciju u radno aktivnoj dobi (tablica 2).

Oko 52% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 34,7% ima srednju stručnu spremu dok je 6,5% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6,7% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Gradu Zagrebu je 3314 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 53% udjelom muških i 47% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, vozač, krojač, elektrotehničar, te kovinotokar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih oko 13% živi samo. 5,7% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U Gradu Zagrebu je 40 beskućnika koji su osobe s invaliditetom. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 16% osoba s invaliditetom. Oko 44% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Grada Zagreba, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 5818 osoba s time da je veći broj muških osoba (64%). Mentalna retardacija, s 65% udjelom lake mentalne retardacije, je najčešći specifičan uzrok koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specifičanog provođenja. 15216 osoba s invaliditetom, oko 16% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Gradu Zagrebu živi 7521 branitelja s invaliditetom te 1781 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 15).

Tablica 15. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Grada Zagreb, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	66541
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	15216
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	7521
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	5818
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	1781
Ukupno	96877

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

5.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Grada Zagreba, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja središnjeg živčanog sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Gradu Zagrebu 24,6% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 16.).

Tablica 16. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje središnjeg živčanog sustava	27226	29,3	35
oštećenje lokomotornog sustava	23607	25,4	30
oštećenje drugih organa	16853	18,2	22
duševni poremećaji	16604	17,9	21
mentalna retardacija	2872	3,1	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	2501	2,7	3
oštećenje vida	2022	2,2	3
prirodne anomalije i kromosopatije	1696	1,8	2
oštećenje sluha	1553	1,7	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	1236	1,3	2
autizam	234	0,2	0,3
višestruka oštećenja	22831	24,6	29

Najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju su potpuni gubitak funkcije jednog segmenta cervikalne regije nakon prijeloma trupa kralješka te potpuni gubitak funkcije jednog segmenta lumbalne i torakalne regije, dok su najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Gradu Zagrebu 2,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 1884 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 196 branitelja Domovinskog rata dok ih 152 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 17. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 17. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	3675
F20.5	Rezidualna shizofrenija	195
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	464
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	234
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	34
G12	Spinalna mišićna atrofija	43
G71	Mišićna distrofija	83
G80	Infantilna cerebralna paraliza	951
G82	Para i tetraplegija	605
H54.0	Sljepoća na oba oka	448
H91.93	Gluhoća	375
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	126
Q90	Down sindrom	321
S48	Amputacija obje nadlaktice	28
S58	Amputacija obje podlaktice	5
S68	Amputacija obje šake	3
S78	Amputacija obje natkoljenice	34
S88	Amputacija obje potkoljenice	53
S98	Amputacija oba stopala	9
G35	Multipla skleroza	318

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

6. Istarska županija

6.1. Opći sociodemografski podaci

U Istarskoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 13444 osoba s invaliditetom od čega su 8065 muški (60%) i 5379 žene (40%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 6,5% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7248 (53,9%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8,7% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da Istarska županija ima, u odnosu na ostale županije, najmanji udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te da je ispod prosjeka za prevalencije u svim navedenim dobnim skupinama (tablica 2).

62,2% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 28,3% ima srednju stručnu spremu dok je 3,7% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5,8% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Istarskoj županiji je 885 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 70% udjelom muških i 30% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, kuhar, trgovac te konobar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (81%) žive u obitelji dok ih 16% živi samo. Oko 2% ih boravi u ustanovi dok ih 0,2% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 53% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje iz Istarske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 826 osoba s time da je veći broj muških osoba (66%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3544 osoba s invaliditetom, oko 25% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Istarskoj županiji živi 686 branitelja s invaliditetom te 411 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 18).

Tablica 18. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Istarske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	8774
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3544
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	686
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	826
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	411
Ukupno	14241

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

6.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Istarske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Istarskoj županiji 29,0% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 19).

Tablica 19. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje drugih organa	3833	28,5	19
oštećenje lokomotornog sustava	3455	25,7	17
duševni poremećaji	2597	19,3	13
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1953	14,5	10
oštećenje vida	612	4,6	3
mentalna retardacija	643	4,8	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	519	3,9	3
oštećenje sluha	340	2,5	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	339	2,5	2
prirođene anomalije i kromosomopatije	294	2,2	1
autizam	52	0,4	0,2
višestruka oštećenja	3894	29,0	19

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Istarskoj županiji oko 2,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 277 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 22 branitelja Domovinskog rata dok ih 29 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 20. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 20. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	449
F20.5	Rezidualna shizofrenija	27
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	84
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	52
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	11
G12	Spinalna mišićna atrofija	11
G71	Mišićna distrofija	27
G80	Infantilna cerebralna paraliza	154
G82	Para i tetraplegija	160
H54.0	Sljepoća na oba oka	119
H91.93	Gluhoća*	59
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	56
Q90	Down sindrom	41
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	6
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	80

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

7. Karlovačka županija

7.1. Opći sociodemografski podaci

U Karlovačkoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 18030 osoba s invaliditetom od čega su 10265 muški (56,9%) i 7765 žene (43,1%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,7% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 8878 (49,2%), je starije od 65 godina (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 4,1% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Karlovačka županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dobi starijoj od 65 godina dok je ispod prosjeka za prevalenciju invaliditeta u radno aktivnoj i dječjoj dobi (tablica 2).

76,4% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 18,5% ima srednju stručnu spremu dok je 2,3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 2,8% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Karlovačkoj županiji je 291 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 72% udjelom muških i 28% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, automehaničar te trgovac. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (73%) žive u obitelji dok ih čak oko 24% živi samo. Oko 2% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 25% osoba s invaliditetom. Oko 65% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko sustava socijalne skrbi. Iz Karlovačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 476 osoba s time da je veći broj muških osoba (63%). Mentalna retardacija, s 76% udjelom lake mentalne, je najčešći specificirani uzrok koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 7483 osoba s invaliditetom, oko 41% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu mirovinskog osiguranja. U Karlovačkoj županiji živi 2687 branitelja s invaliditetom te 779 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 21).

Tablica 21. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Karlovačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	8070
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	7483
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2687
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	779
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	476
Ukupno	19495

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

7.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Karlovačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Karlovačkoj županiji 40,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 22).

Tablica 22. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	6849	38,0	48
oštećenje drugih organa	6514	36,1	46
duševni poremećaji	5106	28,3	36
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3075	17,1	22
oštećenje vida	1351	7,5	10
oštećenje sluha	728	4,0	5
mentalna retardacija	683	3,8	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	626	3,5	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	328	1,8	2
prirodne anomalije i kromosopatije	253	1,4	2
autizam	17	0,1	0,1
višestruka oštećenja	7338	40,7	52

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Karlovačkoj županiji oko 1,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 226 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 44 branitelja Domovinskog rata dok ih 40 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 23. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 23. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1782
F20.5	Rezidualna shizofrenija	103
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	90
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	17
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	8
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	15
G80	Infantilna cerebralna paraliza	123
G82	Para i tetraplegija	199
H54.0	Sljepoća na oba oka	204
H91.93	Gluhoća	191
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	69
Q90	Down sindrom	52
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S68	Amputacija obje šake	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	7
S88	Amputacija obje potkoljenice	18
S98	Amputacija oba stopala	4
G35	Multipla skleroza	57

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

8. Koprivničko križevačka županija

8.1. Opći sociodemografski podaci

U Koprivničko križevačkoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 12958 osoba s invaliditetom od čega su 7528 muški (58,1%) i 5430 žene (41,9%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6642 (51,3%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 11,2% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Koprivničko križevačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u radno aktivnoj i dobi starijoj od 65 godina dok je iznad prosjeka za prevalenciju invaliditeta u dječjoj dobi (tablica 2).

81,9% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 11,9% ima srednju stručnu spremu dok je 1,5% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4,7% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Koprivničko križevačkoj županiji je 327 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 70% udjelom muških i 30% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik te poljoprivredni radnik. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (76%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. Oko 3% ih boravi u ustanovi dok ih oko 2% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 17% osoba s invaliditetom. Oko 47% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Koprivničko križevačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1283 osobe s time da je veći broj muških osoba (62%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4357 osoba s invaliditetom, oko 32% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Koprivničko križevačkoj županiji živi 976 branitelja s invaliditetom te 189 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 24).

Tablica 24. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Koprivničko križevačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	7026
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4357
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	976
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	189
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1283
Ukupno	13831

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

8.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Koprivničko križevačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Koprivničko križevačkoj županiji 37,4% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 25).

Tablica 25. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	4132	31,9	33
oštećenje drugih organa	3531	27,2	28
duševni poremećaji	3238	25,0	26
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2181	16,8	18
mentalna retardacija	854	6,6	7
oštećenje glasovno govorne komunikacije	729	5,6	6
oštećenje vida	445	3,4	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	383	3,0	3
oštećenje sluha	319	2,5	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	200	1,5	2
autizam	13	0,1	0,1
višestruka oštećenja	4846	37,4	39

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Koprivničko križevačkoj županiji oko 1,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 187 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 10 branitelja Domovinskog rata dok ih 6 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 26. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 26. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1203
F20.5	Rezidualna shizofrenija	79
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	178
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	13
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	10
G71	Mišićna distrofija	17
G80	Infantilna cerebralna paraliza	91
G82	Para i tetraplegija	147
H54.0	Sljepoća na oba oka	131
H91.93	Gluhoća	56
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	42
Q90	Down sindrom	39
S48	Amputacija obje nadlaktice	8
S78	Amputacija obje natkoljenice	7
S88	Amputacija obje potkoljenice	8
G35	Multipla skleroza	44

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

9. Krapinsko zagorska županija

9.1. Opći sociodemografski podaci

U Krapinsko zagorskoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 21545 osoba s invaliditetom od čega su 12168 muški (56,5%) i 9377 žene (43,5%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 15,1% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 11736 (54,5%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7,4% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je u Krapinsko zagorskoj županiji najveća prevalencija invaliditeta u RH s time da je prevalencija iznad prosjeka za sve navedene dobne skupine (tablica 2).

Oko 80% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 14% ima srednju stručnu spremu dok je 0,7% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5,4% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Krapinsko zagorskoj županiji je 561 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 66% udjelom muških i 34% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, strojobravar, zidar, tesar te konobar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (73%) žive u obitelji dok ih čak oko 21% živi samo. Oko 5% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 19% osoba s invaliditetom. Oko 56% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Krapinsko zagorske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1147 osoba s time da je veći broj muških osoba (68%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5158 osoba s invaliditetom, oko 23% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Krapinsko zagorskoj županiji živi 559 branitelja s invaliditetom te 154 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 27).

Tablica 27. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Krapinsko zagorske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	15538
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5158
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1147
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	559
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	154
Ukupno	22556

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

9.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Krapinsko zagorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja središnjeg živčanog sustava. U Krapinsko zagorskoj županiji 33,1% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 28).

Tablica 28. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	7746	36,0	54
oštećenje središnjeg živčanog sustava	5990	27,8	42
duševni poremećaji	5226	24,3	37
oštećenje drugih organa	4989	23,2	35
mentalna retardacija	1048	4,9	7
oštećenje glasovno govorne komunikacije	778	3,6	6
oštećenje vida	515	2,4	4
oštećenje sluha	441	2,0	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	415	1,9	3
prirodne anomalije i kromosopatije	339	1,6	2
autizam	39	0,2	0,3
višestruka oštećenja	7129	33,1	50

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok su najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju potpuni gubitak funkcije jednog segmenta cervikalne regije nakon prijeloma trupa kralješka te potpuni gubitak funkcije jednog segmenta lumbalne i torakalne regije. Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Krapinsko zagorskoj županiji 2,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 546 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 5 branitelja Domovinskog rata dok ih 12 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 29. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 29. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1883
F20.5	Rezidualna shizofrenija	31
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	181
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	39
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	17
G12	Spinalna mišićna atrofija	15
G71	Mišićna distrofija	17
G80	Infantilna cerebralna paraliza	198
G82	Para i tetraplegija	176
H54.0	Sljepoća na oba oka	93
H91.93	Gluhoća	79
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	36
Q90	Down sindrom	40
S48	Amputacija obje nadlaktice	4
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	5
S88	Amputacija obje potkoljenice	21
S98	Amputacija oba stopala	5
G35	Multipla skleroza	84

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

10. Ličko senjska županija

10.1. Opći sociodemografski podaci

U Ličko senjska županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 6873 osoba s invaliditetom od čega su 4642 muški (67,5%) i 2231 žene (32,5%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,8% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 3450 (50,2%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 4,7% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Ličko senjska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za radno aktivnu dob, dok je ispod prosjeka prevalencije u dječjoj dobi i u dobi iznad 65 godina (tablica 2).

72,4% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 22,7% ima srednju stručnu spremu dok je 1,9% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Ličko senjskoj županiji je 184 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 76% udjelom muških i 24% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, automehaničar te vozač. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (77%) žive u obitelji dok ih oko 20% živi samo. Oko 2% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 37% osoba s invaliditetom. Oko 57% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovu u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz ličko senjske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 231 osobu s time da je veći broj muških osoba (59%). Više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te mentalna retardacija su najčešći specificirani uzroci koji određuje potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 1527 osoba s invaliditetom, oko 21% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Ličko senjskoj županiji živi 990 branitelja s invaliditetom te 389 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 30).

Tablica 30. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Ličko senjske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	4206
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	1527
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	990
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	389
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	231
Ukupno	7343

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

10.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Ličko senjske županije županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Ličko senjskoj županiji 21,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 31).

Tablica 31. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	1828	26,6	34
oštećenje drugih organa	1354	19,7	25
duševni poremećaji	1312	19,1	24
oštećenje središnjeg živčanog sustava	759	11,0	14
mentalna retardacija	291	4,2	5
oštećenje vida	276	4,0	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	179	2,6	3
oštećenje sluha	168	2,4	3
prirođene anomalije i kromosopatije	93	1,4	2
oštećenje glasovno govorne komunikacije	89	1,3	2
autizam	5	0,1	0,1
višestruka oštećenja	1459	21,2	27

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) te posljedica ozljeda dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Ličko senjskoj županiji 2,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 145 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 15 branitelja Domovinskog rata dok ih 32 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 32. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 32. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	294
F20.5	Rezidualna shizofrenija	19
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	60
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	5
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	3
G12	Spinalna mišićna atrofija	4
G71	Mišićna distrofija	4
G80	Infantilna cerebralna paraliza	56
G82	Para i tetraplegija	47
H54.0	Sljepoća na oba oka	75
H91.93	Gluhoća	27
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	13
Q90	Down sindrom	27
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	8
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	22

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

11. Međimurska županija

11.1. Opći sociodemografski podaci

U Međimurskoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 11936 osoba s invaliditetom od čega su 6451 muški (54%) i 5485 žene (46%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,1% ukupnog stanovništva županije (tablica 2)*. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5858 (49,1%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 14,6% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Međimurska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za radno aktivnu i životnu dob iznad 65 godina, dok je prevalencije u dječjoj dobi iznad prosjeka te je najveća zabilježena u RH (tablica 2).

76,9% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 16,9% ima srednju stručnu spremu dok je 1,2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Međimurskoj županiji je 256 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 70% udjelom muških i 30% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV, poljoprivredni radnik te domaćica. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 15% živi samo. 4,4% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 21% osoba s invaliditetom. Oko 49% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz međimurske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1326 osoba s time da je veći broj muških osoba (59%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4504 osoba s invaliditetom, oko 35% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Međimurskoj županiji živi 375 branitelja s invaliditetom te 140 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 33).

Tablica 33. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Međimurske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	6567
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4504
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1326
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	375
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	140
Ukupno	12912

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

11.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Međimurske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Međimurskoj županiji 38,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 34).

Tablica 34. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3691	30,9	31
oštećenje drugih organa	3149	26,4	27
duševni poremećaji	2641	22,1	22
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2090	17,5	18
mentalna retardacija	1107	9,3	9
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1045	8,8	9
oštećenje vida	736	6,2	6
oštećenje sluha	463	3,9	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	315	2,6	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	299	2,5	3
autizam	19	0,2	0,2
višestruka oštećenja	4555	38,2	39

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Međimurskoj županiji oko 1,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 159 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 9 branitelja Domovinskog rata dok ih 5 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 35. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 35. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	878
F20.5	Rezidualna shizofrenija	43
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	103
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	19
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	9
G12	Spinalna mišićna atrofija	10
G71	Mišićna distrofija	20
G80	Infantilna cerebralna paraliza	174
G82	Para i tetraplegija	126
H54.0	Sljepoća na oba oka	138
H91.93	Gluhoća	110
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	44
Q90	Down sindrom	50
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	13
S88	Amputacija obje potkoljenice	5
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	43

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

12. Osječko baranjska županija

12.1. Opći sociodemografski podaci

U Osječko baranjskoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 35910 osoba s invaliditetom od čega su 22572 muški (62,9%) i 13338 žene (37,1%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,9% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 20985 (58,4%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7,4% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliko je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Osječko baranjska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju dobi iznad 65, dok je za radno aktivnu i dječju dob nešto ispod prosjeka (tablica 2).

76,1% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 18,3% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,6% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Osječko baranjskoj županiji je 560 zaposlenih (zaposlenih, privremeno radno nesposobnih) osoba s invaliditetom s 69% udjelom muških i 31% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac, automehaničar te strojobravar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (72%) žive u obitelji dok ih čak oko 25% živi samo. 1,8% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 0,5% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 17% osoba s invaliditetom. Oko 57% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz osječko baranjske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2216 osoba s time da je veći broj muških osoba (60%). Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 7658 osoba s invaliditetom, oko 20% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Osječko baranjskoj županiji živi 6267 branitelja s invaliditetom te 942 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 36).

Tablica 36. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Osječko baranjske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	21188
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	7658
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	6267
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	2216
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	942
Ukupno	38271

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

12.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Osječko baranjske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Osječko baranjskoj županiji 24,3% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 37).

Tablica 37. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	9374	26,1	28
duševni poremećaji	8406	23,4	25
oštećenje drugih organa	6785	18,9	21
oštećenje središnjeg živčanog sustava	4216	11,7	13
mentalna retardacija	1623	4,5	5
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1368	3,8	4
oštećenje vida	1175	3,3	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	843	2,3	3
oštećenje sluha	805	2,2	2
prirodne anomalije i kromosomopatije	446	1,2	1
autizam	70	0,2	0,2
višestruka oštećenja	8726	24,3	26

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini reakcija na teški stres (F43). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Osječko baranjskoj županiji oko 2,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 645 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 75 branitelja Domovinskog rata dok ih 59 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 38. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 38. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1861
F20.5	Rezidualna shizofrenija	25
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	306
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	70
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	8
G12	Spinalna mišićna atrofija	11
G71	Mišićna distrofija	29
G80	Infantilna cerebralna paraliza	344
G82	Para i tetraplegija	445
H54.0	Sljepoća na oba oka	258
H91.93	Gluhoća	150
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	64
Q90	Down sindrom	110
S48	Amputacija obje nadlaktice	12
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	17
S88	Amputacija obje potkoljenice	24
S98	Amputacija oba stopala	6
G35	Multipla skleroza	106

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

13. Požeško slavonska županija

13.1. Opći sociodemografski podaci

U Požeško slavonskoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 10719 osoba s invaliditetom od čega su 6865 muški (64%) i 3854 žene (36%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,5% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5921 (55,2%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5,6% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Požeško slavonska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalenciju u radno aktivnoj te dobi iznad 65 godina dok je ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

78,5% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 16% ima srednju stručnu spremu dok je 1,1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4,4% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Požeško slavonskoj županiji je 272 zaposlene (zaposlene, privremeno radno nesposobne) osobe s invaliditetom s 70% udjelom muških i 30% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su ekonomski tehničar, zidar, NKV radnik, automehaničar te krojač. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. 2% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 0,3% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 19% osoba s invaliditetom. Oko 36% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz požeško slavonske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 380 osoba s time da je veći broj muških osoba (62%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 2874 osoba s invaliditetom, oko 25% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Požeško slavonskoj županiji živi 1459 branitelja s invaliditetom te 265 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 39).

Tablica 39. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Požeško slavonske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	6570
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	2874
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1459
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	380
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	265
Ukupno	11548

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

13.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Požeško-slavonske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Požeško-slavonskoj županiji 33,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 40).

Tablica 40. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3416	31,9	40
oštećenje drugih organa	2829	26,4	33
duševni poremećaji	2235	20,9	26
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1729	16,1	20
mentalna retardacija	679	6,3	8
oštećenje glasovno govorne komunikacije	444	4,1	5
oštećenje sluha	409	3,8	5
oštećenje vida	398	3,7	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	338	3,2	4
prirodne anomalije i kromosopatije	226	2,1	3
autizam	4	0,1	0,1
višestruka oštećenja	3558	33,2	42

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Požeško-slavonskoj županiji oko 2,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 203 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 11 branitelja Domovinskog rata dok ih 19 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 41. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 41. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	507
F20.5	Rezidualna shizofrenija	26
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	111
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	4
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	15
G12	Spinalna mišićna atrofija	10
G71	Mišićna distrofija	14
G80	Infantilna cerebralna paraliza	102
G82	Para i tetraplegija	112
H54.0	Sljepoća na oba oka	82
H91.93	Gluhoća	49
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	41
Q90	Down sindrom	33
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	6
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	39

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

14. Primorsko goranska županija

14.1. Opći sociodemografski podaci

U Primorsko goranskoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 26702 osoba s invaliditetom od čega su 14413 muški (54%) i 12289 žene (46%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 8,7% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 13098 (49%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 3,4% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliko je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Primorsko goranska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije svih navedenih dobnih skupina (tablica 2).

52,9% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 38,3% ima srednju stručnu spremu dok je 6% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 2,8% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Primorsko goranskoj županiji je 1048 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 60% udjelom muških i 40% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su ekonomski tehničar, konobar, kuhar te NKV radnik. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. Oko 2% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 0,2% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 12% osoba s invaliditetom. Oko 67% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz primorsko goranske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 116 osoba s time da je veći broj muških osoba (63%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 8010 osoba s invaliditetom, oko 28% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Primorsko goranskoj županiji živi 1577 branitelja s invaliditetom te 765 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 42).

Tablica 42. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Primorsko goranskoj županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	18126
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	8010
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1577
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	765
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	116
Ukupno	28594

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

14.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Primorsko goranske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Primorsko goranskoj županiji 25,8% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 43).

Tablica 43. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje drugih organa	7506	28,1	25
oštećenje lokomotornog sustava	6652	24,9	22
duševni poremećaji	4993	18,7	16
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3468	13,0	11
oštećenje vida	1040	3,9	3
oštećenje sluha	903	3,4	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	697	2,6	2
mentalna retardacija	642	2,4	2
prirodne anomalije i kromosomopatije	396	1,5	1
oštećenje glasovno govorne komunikacije	375	1,4	1
autizam	78	0,3	0,3
višestruka oštećenja	6886	25,8	23

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99) dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Primorsko goranskoj županiji 2,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 620 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 43 branitelja Domovinskog rata dok ih 66 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 44. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 44. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1551
F20.5	Rezidualna shizofrenija	14
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	115
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	78
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	16
G12	Spinalna mišićna atrofija	22
G71	Mišićna distrofija	38
G80	Infantilna cerebralna paraliza	272
G82	Para i tetraplegija	439
H54.0	Sljepoća na oba oka	253
H91.93	Gluhoća	183
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	232
Q90	Down sindrom	57
S48	Amputacija obje nadlaktice	11
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	7
S88	Amputacija obje potkoljenice	22
S98	Amputacija oba stopala	7
G35	Multipla skleroza	139

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

15. Sisačko moslavačka županija**15.1. Opći sociodemografski podaci**

U Sisačko moslavačkoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 21619 osoba s invaliditetom od čega su 14071 muški (65,1%) i 7548 žene (34,9%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,7% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 12249 (56,7%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5,2% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Sisačko moslavačka županija nešto ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj i dobi starijoj od 65 godina dok je prevalencija u radno aktivnoj dobi iznad prosjeka u odnosu na prosjek prevalencije u RH za tu dobnu skupinu (tablica 2).

75,3% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 19,6% ima srednju stručnu spremu dok je 1,6% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,5% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Sisačko moslavačkoj županiji je 612 zaposlene (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 74% udjelom muških i 26% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV i poljoprivredni radnik te vozač. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. Oko 2% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 0,4% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 26% osoba s invaliditetom. Oko 50% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz sisačko moslavačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 579 osoba s time da je veći broj muških osoba (67%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4610 osoba s invaliditetom, oko 20% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Sisačko moslavačkoj županiji živi 3941 branitelja s invaliditetom te 708 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 45).

Tablica 45. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Sisačko moslavačkoj županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	13058
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4610
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	3941
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	708
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	579
Ukupno	22896

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

15.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Sisačko moslavačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Sisačko moslavačkoj županiji 29% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 46).

Tablica 46. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	6390	29,6	35
duševni poremećaji	6103	28,2	33
oštećenje drugih organa	5010	23,2	27
oštećenje središnjeg živčanog sustava	4040	18,7	22
oštećenje vida	799	3,7	4
mentalna retardacija	844	3,9	5
oštećenje sluha	791	3,6	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	563	2,6	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	489	2,3	3
prirodne anomalije i kromosopatije	288	1,3	2
autizam	29	0,1	0,2
višestruka oštećenja	6280	29	34

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok su najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini reakcija na teški stres (F43). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Sisačko moslavačkoj županiji oko 2,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 528 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 29 branitelja Domovinskog rata dok ih 38 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 47. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 47. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	788
F20.5	Rezidualna shizofrenija	49
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	111
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	29
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	13
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	9
G80	Infantilna cerebralna paraliza	183
G82	Para i tetraplegija	192
H54.0	Sljepoća na oba oka	115
H91.93	Gluhoća	146
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	45
Q90	Down sindrom	43
S48	Amputacija obje nadlaktice	8
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	5
S88	Amputacija obje potkoljenice	10
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	39

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

16. Splitsko dalmatinska županija

16.1. Opći sociodemografski podaci

U Splitsko dalmatinskoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 64462 osoba s invaliditetom od čega su 38561 muški (59,8%) i 25901 žene (40,2%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 13,9% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 36420 (56,5%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7,3% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Splitsko dalmatinska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u svim navedenim dobnim skupinama (tablica 2).

60,3% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 31,6% ima srednju stručnu spremu dok je 4,6% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,5% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Splitsko dalmatinskoj županiji je 1206 zaposlene (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 60% udjelom muških i 40% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su ekonomski tehničar, konobar te krojač. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78%) žive u obitelji dok ih oko 20% živi samo. 2% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 63% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz splitsko dalmatinske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2692 osobe s time da je veći broj muških osoba (66%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 18531 osoba s invaliditetom, oko 26% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Splitsko dalmatinskoj županiji živi 8974 branitelja s invaliditetom te 1803 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 48).

Tablica 48. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Splitsko dalmatinska županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	38204
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	18531
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	8974
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	2692
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	1803
Ukupno	70204

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

16.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Splitsko dalmatinske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Splitsko dalmatinskoj županiji 24,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 49).

Tablica 49. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	18840	29,2	41
oštećenje lokomotornog sustava	16534	25,6	36
oštećenje drugih organa	15141	23,5	33
oštećenje središnjeg živčanog sustava	10858	16,8	23
oštećenje vida	2283	3,5	5
mentalna retardacija	1935	3,0	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	1419	2,2	3
oštećenje sluha	1387	2,2	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	1092	1,7	2
oštećenje glasovno govorne komunikacije	869	1,3	2
autizam	141	0,2	0,3
višestruka oštećenja	15893	24,7	34

Najčešće dijagnoze duševnih poremećaja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju su iz skupine reakcije na teški stres (F43), dok najčešća oštećenja lokomotornog sustava, koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Splitsko dalmatinskoj županiji oko 1,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 876 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 99 branitelja Domovinskog rata dok ih 170 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 50. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 50. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	3153
F20.5	Rezidualna shizofrenija	517
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	454
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	141
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	21
G12	Spinalna mišićna atrofija	41
G71	Mišićna distrofija	38
G80	Infantilna cerebralna paraliza	482
G82	Para i tetraplegija	602
H54.0	Sljepoća na oba oka	414
H91.93	Gluhoća	270
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	180
Q90	Down sindrom	197
S48	Amputacija obje nadlaktice	13
S58	Amputacija obje podlaktice	3
S68	Amputacija obje šake	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	39
S98	Amputacija oba stopala	8
G35	Multipla skleroza	197

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

17. Šibensko kninska županija**17.1. Opći sociodemografski podaci**

U Šibensko kninskoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 16072 osoba s invaliditetom od čega su 10209 muški (63,5%) i 5863 žene (36,5%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 14,2% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 8303 (51,7%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 2,9% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Šibensko kninska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u radno aktivnoj te dobi starijoj od 65 godina dok je ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

59,5% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 32,2% ima srednju stručnu spremu dok je 2,3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Šibensko kninskoj županiji je 373 zaposlene (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 66% udjelom muških i 34% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, zidar i tekstilni tehničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (69%) žive u obitelji dok ih čak oko 30% živi samo. Oko 1% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 16% osoba s invaliditetom. Oko 47% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz šibensko kninske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 60 osoba s time da je veći broj muških osoba (66%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći specificirani oblik njezinog provođenja. 6332 osoba s invaliditetom, oko 36% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Šibensko kninskoj županiji živi 2531 branitelj s invaliditetom te 667 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 51).

Tablica 51. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Šibensko kninske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	7879
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6332
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2531
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	667
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	60
Ukupno	17469

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

17.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Šibensko kninske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Šibensko kninskoj županiji 30,1% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 52).

Tablica 52. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	4731	29,4	42
duševni poremećaji	4599	28,6	41
oštećenje drugih organa	4264	26,5	38
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2468	15,4	22
oštećenje vida	840	5,2	7
mentalna retardacija	637	4,0	6
oštećenje sluha	467	2,9	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	378	2,4	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	204	1,3	2
oštećenje glasovno govorne komunikacije	221	1,4	2
autizam	33	0,2	0,3
višestruka oštećenja	4841	30,1	43

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) te ograničene pokretljivosti zglobova (M24), dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini reakcija na stres (F43). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Šibensko kninskoj županiji 2,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 357 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 18 branitelja Domovinskog rata dok ih 48 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 53. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 53. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	887
F20.5	Rezidualna shizofrenija	60
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	107
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	33
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	5
G12	Spinalna mišićna atrofija	8
G71	Mišićna distrofija	22
G80	Infantilna cerebralna paraliza	124
G82	Para i tetraplegija	148
H54.0	Sljepoća na oba oka	145
H91.93	Gluhoća	66
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	72
Q90	Down sindrom	41
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	9
G35	Multipla skleroza	35

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

18. Varaždinska županija**18.1. Opći sociodemografski podaci**

U Varaždinskoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 23052 osoba s invaliditetom od čega su 12320 muški (53,4%) i 10732 žene (46,6%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,5% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 12024 (52,2%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5,4% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Varaždinska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dobi starijoj od 65 godina dok je nešto iznad prosjeka za radno aktivnu dob, a ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

77,2% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 17,2% ima srednju stručnu spremu dok je 1,9% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,7% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Varaždinskoj županiji je 451 zaposlena (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 62% udjelom muških i 38% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV i poljoprivredni radnik, domaćice te obučar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (77%) žive u obitelji dok ih oko 20% živi samo. Oko 2% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 58% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz varaždinske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 835 osoba s time da je veći broj muških osoba (60%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te mentalna retardacija najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 7208 osoba s invaliditetom, oko 29% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Varaždinskoj županiji živi 1335 branitelja s invaliditetom te 226 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 54).

Tablica 54. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Varaždinske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	15140
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	7208
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1335
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	835
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	226
Ukupno	24744

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

18.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Varaždinske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Varaždinskoj županiji 34,9% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 55).

Tablica 55. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	8473	36,8	46
oštećenje drugih organa	6056	26,3	33
duševni poremećaji	5080	22,0	28
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3791	16,4	21
mentalna retardacija	1275	5,5	7
oštećenje sluha	875	3,8	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	805	3,5	4
oštećenje vida	680	2,9	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	490	2,1	3
prirodene anomalije i kromosopatije	325	1,4	2
autizam	26	0,1	0,1
višestruka oštećenja	8047	34,9	44

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Varaždinskoj županiji oko 1,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 266 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 23 branitelja Domovinskog rata dok ih 13 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 56. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 56. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1582
F20.5	Rezidualna shizofrenija	149
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	183
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	26
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	5
G12	Spinalna mišićna atrofija	15
G71	Mišićna distrofija	34
G80	Infantilna cerebralna paraliza	247
G82	Para i tetraplegija	248
H54.0	Sljepoća na oba oka	114
H91.93	Gluhoća	179
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	52
Q90	Down sindrom	67
S48	Amputacija obje nadlaktice	6
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	10
S98	Amputacija oba stopala	4
G35	Multipla skleroza	49

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušost (gubitak sluha veći od 60 decibela)

19. Virovitičko podravska županija**19.1. Opći sociodemografski podaci**

U Virovitičko podravskoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 10419 osoba s invaliditetom od čega su 6644 muški (63,8%) i 3775 žene (36,2%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,2% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6123 (58,8%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5,4% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Virovitičko podravska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dječjoj dobi i u dobi iznad 65 godina dok je iznad prevalencije prosjeka u radno aktivnoj dobi (tablica 2).

80,7% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 14,1% ima srednju stručnu spremu dok je 1,2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Virovitičko podravskoj županiji je 132 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 77% udjelom muških i 23% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik i poljoprivredni radnik. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (75%) žive u obitelji dok ih oko 24% živi samo. 1,3% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 0,4% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 24% osoba s invaliditetom. Oko 46% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz virovitičko podravske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 320 osoba s time da je veći broj muških osoba (59%). Mentalna retardacija, s 68% udjelom lake mentalne retardacije, najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4283 osoba s invaliditetom, oko 38% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Virovitičko podravskoj županiji živi 1682 branitelja s invaliditetom te 230 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 57).

Tablica 57. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Virovitičko podravske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	4901
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4283
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1682
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	230
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	320
Ukupno	11416

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

19.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Virovitičko podravske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Virovitičko podravskoj županiji 35,8% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 58).

Tablica 58. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3582	34,4	38
duševni poremećaji	3485	33,4	37
oštećenje drugih organa	2927	28,1	31
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1716	16,5	18
mentalna retardacija	708	6,8	8
oštećenje sluha	484	4,6	5
oštećenje vida	462	4,4	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	355	3,4	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	229	2,2	3
prirodne anomalije i kromosopatije	186	1,8	2
autizam	11	0,1	0,1
višestruka oštećenja	3729	35,8	40

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini reakcija na teški stres (F43). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Virovitičko podravskoj županiji oko 2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 169 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 14 branitelja Domovinskog rata dok ih 25 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 59. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 59. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1000
F20.5	Rezidualna shizofrenija	33
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	84
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	11
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	13
G80	Infantilna cerebralna paraliza	104
G82	Para i tetraplegija	98
H54.0	Sljepoća na oba oka	110
H91.93	Gluhoća	83
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	65
Q90	Down sindrom	24
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	7
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	30

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

20. Vukovarsko srijemska županija**20.1. Opći sociodemografski podaci**

U Vukovarsko srijemskoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 20066 osoba s invaliditetom od čega su 13093 muški (65,2%) i 6973 žene (34,8%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9,8% ukupnog stanovništva županije (tablica 2) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 11817 (58,9%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7,4% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Vukovarsko srijemska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju za sve navedene dobne skupine (tablica 2).

74,1% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 20,8% ima srednju stručnu spremu dok je 1,8% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,3% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Vukovarsko srijemskoj županiji je 551 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 64% udjelom muških i 36% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik te domaćica. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (72%) žive u obitelji dok ih čak oko 25% živi samo. 2,3% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 36% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovu u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz vukovarsko srijemske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1055 osoba s time da je veći broj muških osoba (61%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te teškoće učenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5364 osoba s invaliditetom, oko 25% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Vukovarsko srijemskoj županiji živi 4538 branitelja s invaliditetom te 697 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 60).

Tablica 60. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Vukovarsko srijemske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	9966
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5364
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	4538
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1055
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	697
Ukupno	21620

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

20.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Vukovarsko srijemske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Vukovarsko srijemskoj županiji 26,4% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 61).

Tablica 61. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	6271	31,3	31
duševni poremećaji	6052	30,2	30
oštećenje drugih organa	3567	17,8	17
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2334	11,6	11
mentalna retardacija	1003	5,0	5
oštećenje vida	604	3,0	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	811	4,0	4
oštećenje sluha	534	2,7	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	454	2,3	2
prirodene anomalije i kromosomopatije	338	1,7	2
autizam	32	0,2	0,2
višestruka oštećenja	5299	26,4	26

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja pripadaju skupini postraumatskih stresnih poremećaja (F43). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Vukovarsko srijemska županiji oko 2,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 372 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 51 branitelja Domovinskog rata dok ih 37 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 62. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 62. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	879
F20.5	Rezidualna shizofrenija	18
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	123
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	32
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	6
G12	Spinalna mišićna atrofija	8
G71	Mišićna distrofija	19
G80	Infantilna cerebralna paraliza	182
G82	Para i tetraplegija	167
H54.0	Sljepoća na oba oka	136
H91.93	Gluhoća	126
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	39
Q90	Down sindrom	63
S48	Amputacija obje nadlaktice	5
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	13
S88	Amputacija obje potkoljenice	18
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	44

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

21. Zadarska županija

21.1. Opći sociodemografski podaci

U Zadarskoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 16866 osoba s invaliditetom od čega su 11347 muški (67,3%) i 5519 žene (32,7%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9224 (54,7%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6,1% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zadarska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju za sve navedene dobne skupine (tablica 2.).

62,9% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 30,2% ima srednju stručnu spremu dok je 3,7% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,2% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Zadarskoj županiji je 349 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 62% udjelom muških i 38% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac, zidar te automehaničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 20% živi samo. Oko 1% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 16% osoba s invaliditetom. Oko 49% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovu u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz zadarske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 707 osoba s time da je veći broj muških osoba (67%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3777 osoba s invaliditetom, oko 21% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Zadarskoj županiji živi 3252 branitelja s invaliditetom te 764 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 63).

Tablica 63. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Zadarske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	9627
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3777
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	3252
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	764
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	707
Ukupno	18127

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

21.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zadarske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Zadarskoj županiji 27,9% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 64.).

Tablica 64. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	4838	28,7	30
oštećenje lokomotornog sustava	4529	26,8	28
oštećenje drugih organa	3866	22,9	24
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2027	12,0	13
oštećenje vida	778	4,6	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	706	4,2	4
mentalna retardacija	479	2,8	3
oštećenje sluha	265	1,6	2
prirodene anomalije i kromosomopatije	216	1,3	1
oštećenje glasovno govorne komunikacije	202	1,2	1
autizam	39	0,2	0,2
višestruka oštećenja	4707	27,9	29

Najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini reakcija na teški stres (F43) dok su najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), ograničene pokretljivosti zglobova (M24) te posljedice ozljeda. Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zadarskoj županiji oko 2,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 350 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 44 branitelja Domovinskog rata dok ih 58 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 65. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 65. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	648
F20.5	Rezidualna shizofrenija	39
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	56
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	39
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	9
G12	Spinalna mišićna atrofija	16
G71	Mišićna distrofija	14
G80	Infantilna cerebralna paraliza	94
G82	Para i tetraplegija	171
H54.0	Sljepoća na oba oka	194
H91.93	Gluhoća	70
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	48
Q90	Down sindrom	43
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	10
S98	Amputacija oba stopala	3
G35	Multipla skleroza	56

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušost (gubitak sluha veći od 60 decibela)

22. Zagrebačka županija

22.1. Opći sociodemografski podaci

U Zagrebačkoj županiji, stanje na dan 13.12.2010., živi 32080 osoba s invaliditetom od čega su 19467 muški (60,7%) i 12613 žene (39,3%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.) *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 18763 (58,5%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8,7% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zagrebačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju, prevalenciju u radno aktivnoj dobi te starijih od 65 godina dok je prevalencija u dječjoj dobi nešto iznad prosjeka u RH za tu dobnu skupinu (tablica 2).

76,9% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 16,1% ima srednju stručnu spremu dok je 1,7% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5,3% osoba s invaliditetom. Prema podacima***, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Zagrebačkoj županiji je 1054 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 66% udjelom muških i 34% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac te automehaničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih oko 13% živi samo. 4,4% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 21% osoba s invaliditetom. Oko 50% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz zagrebačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2019 osoba s time da je veći broj muških osoba (66%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5909 osoba s invaliditetom, oko 18% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Zagrebačkoj županiji živi 2416 branitelja s invaliditetom te 432 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 66).

Tablica 66. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Zagrebačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	22740
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5909
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2416
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	2019
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	432
Ukupno	33516

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

22.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zagrebačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja središnjeg živčanog sustava. U Zagrebačkoj županiji 25,1% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 67.).

Tablica 67. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	10017	31,2	32
oštećenje središnjeg živčanog sustava	7283	22,7	24
oštećenje drugih organa	6549	20,4	21
duševni poremećaji	6383	19,9	21
mentalna retardacija	1316	4,1	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1144	3,6	4
oštećenje vida	863	2,7	3
oštećenje sluha	609	1,9	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	565	1,8	2
prirodene anomalije i kromosopatije	547	1,7	2
autizam	42	0,1	0,1
višestruka oštećenja	8049	25,1	26

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju nastaju kao posljedica gubitka funkcije jednog segmenta cervikalne, lumbalne te torakalne regije nakon oštećenja trupa kralješka (S12, S22, S32). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zagrebačkoj županiji oko 2,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 726 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 36 branitelja Domovinskog rata dok ih 22 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 68. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 68. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1332
F20.5	Rezidualna shizofrenija	53
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	244
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	42
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	20
G12	Spinalna mišićna atrofija	12
G71	Mišićna distrofija	31
G80	Infantilna cerebralna paraliza	308
G82	Para i tetraplegija	233
H54.0	Sljepoća na oba oka	170
H91.93	Gluhoća	181
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	36
Q90	Down sindrom	90
S48	Amputacija obje nadlaktice	10
S78	Amputacija obje natkoljenice	13
S88	Amputacija obje potkoljenice	16
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	108

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

23. Ostale napomene

*** S obzirom da praćenje trenutnog radnog statusa osoba s invaliditetom nije predviđeno Zakonom o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01) te da se navedeni parametar prati tek unazad tri godine podatak o broju zaposlenih osoba s invaliditetom potrebno je triangulirati sa istovrsnim parametrima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

**** Nakon donošenja Zakona o zaštiti osobnih podataka (NN103/03) u Registar osoba s invaliditetom pristiže sve veći broj nalaza bez jedinstvenog matičnog broja (JMBG). Zbog te činjenice moguća greška u jednoznačnom povezivanju osobe te označavanju umrlih osoba, koji proizlazi iz nepostojanja navedenog identifikatora, iznosi do 3%.

24. Individualna izvješća za 2010. godinu o parametrima koji nisu obuhvaćeni ovim izvješćem

U ovom dijelu Izvjješća prikazana su individualna izvješća tj. odgovori na neke upite o epidemiološkim parametrima o osoba s invaliditetom pristiglih tijekom 2010. godine.

24.1. Demografske karakteristike te uzroci invaliditeta kod Hrvatskih ratnih vojnih invalida (HRVI) sa 100% oštećenjem organizma

U Registru osoba s invaliditetom, stanje na dan 22.09.2010., zabilježeni su parametri za 58 671 HRVI od čega je 861 (1,5%) sa 100% oštećenja organizma (Tablica 1). Najveći broj HRVI sa 100% oštećenja organizma je muškoga spola a razvidan je i 1% udio žena. Najveći broj, njih 716 (83%), je u dobnoj skupini 35-54 godine (Tablica 1), s time da najveći broj navedenih osoba s invaliditetom ima prebivalište u Gradu Zagrebu, Splitsko dalmatinskoj te Osječko baranjskoj županiji. U te županije prebiva oko 43% ukupnog broja HRVI sa 100% oštećenja organizma (Tablica 2). Najčešći uzroci invaliditeta kod ove skupine HRVI-ja su posljedice frakture kralježnice s paretičnim promijenama te amputacije jedne ili obe natkoljenice (Tablica 3).

Tablica 1. Prikaz broja Hrvatskih ratnih vojnih invalida (HRVI) sa 100% oštećenjem organizma, prema spolu i dobnim skupinama

Dobna skupina	Spol		Ukupno osoba
	M	Ž	
25-29	3	0	3
30-34	7	0	7
35-39	148	3	151
40-44	240	2	242
45-49	185	3	188
50-54	135	0	135
55-59	81	1	82
60-64	30	0	30
65-69	9	1	10
70-74	8	0	8
75-79	3	0	3
80-84	1	1	2
Ukupno osoba	850	11	861

Stanje na dan 22.09.2010.

Tablica 2. Prikaz broja Hrvatskih ratnih vojnih invalida (HRVI) sa 100% oštećenjem organizma, prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Broj osoba
GRAD ZAGREB	197
SPLITSKO-DALMATINSKA	100
OSJEČKO-BARANJSKA	76
BRODSKO-POSAVSKA	64
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	52
KARLOVAČKA	45
ZADARSKA	44
PRIMORSKO-GORANSKA	42
ZAGREBAČKA	35
SISAČKO-MOSLAVAČKA	29
VARAŽDINSKA	24
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	24
ISTARSKA	23
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	20
ŠIBENSKO-KNINSKA	20
LIČKO-SENJSKA	15
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	14
POŽEŠKO-SLAVONSKA	12
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	11
MEĐIMURSKA	9
KRAPINSKO-ZAGORSKA	5
Ukupno osoba	861

Stanje na dan 22.09.2010.

Tablica 3. Prikaz najčešćih uzroka invaliditeta kod Hrvatskih ratnih vojnih invalida (HRVI) sa 100% oštećenjem organizma

Uzrok invaliditeta	Broj osoba
Fraktura kralježnice sa paretičnim pojavama	135
Amputacija jedne ili obje natkoljenice	117
Teža oštećenja vida	89
Amputacija jedne ili obje potkoljenice	88
Posljedice oštećenja živaca donjih ekstremiteta (pareze, paralize)	77

Stanje na dan 22.09.2010.

Napomena: Od navedenog ukupnog broja HRVI zabilježenih u Registru osoba s invaliditetom njih 52 714 dobija određenu novčanu naknadu

24.2. Djeca s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju

Obzirom da je prema definiciji UN-a dijete osoba do navršene 18 godine života, ova obrada rađena je za osobe rođene od 24.09.1992. do 24.09.2010. Podaci dostupne rutinske statistike pa tako i oni iz Popisa stanovništva iz 2001. godine, rade se po petogodišnjim dobnim skupinama te na taj način u skupini 15-19 pripadaju i osobe koje nisu djeca prema gore navedenoj definiciji.

U Hrvatskom registru osoba s invaliditetom, stanje na dan 24.09.2010., nalaze se podaci o 530.081 osoba s invaliditetom od čega su 33.331 djeca (6,3%). U ukupnom broju djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju razvidan je veći broj dječaka (61%) u odnosu na djevojčice (39%). Najveći broj djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju je u dobnj skupini 10-14 godina (47%). Djeca s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju zastupljena su s oko 0,8 % u odnosu na ukupan broj stanovnika i s oko 3,5 % od ukupnog broja djece.

Mentalna retaradacija, oštećenja središnjeg živčanog sustava, poremećaji glasovno govorne komunikacije te kromosomopatije i prirodene anomalije najčešći su uzroci invaliditeta i većih teškoća u razvoju. Oko 80% djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju ima uzrok invaliditeta ili komorbiditetnu dijagnozu, koja pridonosi težini invaliditeta, iz navedenih skupina uzroka invaliditeta i većih teškoća u razvoju. Oko 20% djece s invaliditetom ima mentalnu retardaciju kao uzrok invaliditeta s gotovo 54% udjelom lake mentalne retardacije. Oko 20% djece s invaliditetom ima oštećenje središnjeg živčanog sustava kao uzrok invaliditeta, a najčešće dijagnoze oštećenja su: infantilna cerebralna paraliza te epilepsije koje uzrokuju invaliditet. Kromosomopatije i prirodene anomalije su uzrok, ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi stupnju funkcionalnog oštećenja, kod oko 13% djece. U toj skupini, kao najčešću kromosomopatiju, izdvajamo Down sindrom te prirodene greške srca i krvnih žila te mišićno koštano sustava, kao najčešće vrste prirodnih grešaka.

Poremećaji glasovno govorne komunikacije javljaju se kao uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza, koja pridonosi stupnju funkcionalnog oštećenja, kod 27% djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju. Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja su uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza, koja pridonosi stupnju funkcionalnog oštećenja, kod oko 8% djece. Najčešće dijagnoze koje dovode do invaliditeta, zbog poremećaja socijalnog funkcioniranja djeteta, su poremećaji u ponašanju u djetinjstvu, uvjetovani organskim faktorom ili psihopatološkim stanjem te hiperkinetski poremećaj, s time da je 2 djece s invaliditetom pokušalo suicid.

Oštećenje drugih organa i organskih sustava je uzrok ili komorbiditetna dijagnoza, koja pridonosi težini invaliditeta, kod 9% djece. Najčešće dijagnoze koje uzrokuju invaliditet ili veću teškoću u razvoju su posljedice novotvorenina, dijabetes melitusa te bronhalne astme. Oštećenje lokomotornog sustava je uzrok ili komorbiditetna dijagnoza, koja pridonosi težini invaliditeta, kod 5% djece s time da su najčešće dijagnoze koje uzrokuju invaliditet ili veću teškoću u razvoju iz skupine deformirajućih dorzopatija. Oštećenja vida (slijepoća ili znatna slabovidnost) je uzrok invaliditeta kod oko 4% djece dok je oštećenje sluha (gluhoća ili znatna naglušost) uzrok invaliditeta kod njih također oko 4%. Oštećenja perifernog živčanog sustava su uzrok invaliditeta kod 1,2% djece a kao najčešću dijagnozu izdvajamo mišićnu distrofiju. Također je potrebno izdvojiti i podatak da je 2% djece s pervazivnim razvojnim poremećajima (autizmom). Višestruka oštećenja postoje kod oko 40% djece. Podaci o djeci s višestrukim oštećenjima prate se u i sustavu prosvjete i socijalne skrbi temeljem zasebnog članka odgovarajućeg propisa. U sustavu prosvjete je bilo 5794 učenika, a u sustavu socijalne skrbi 5926 djece s višestrukim oštećenjima.

24.3. Oboljeli od neuromuskularnih bolesti

U Registru osoba s invaliditetom zabilježeno 971 osoba s neuromuskularnim bolestima s podjednaku učestalosti kod muškog (52%) i ženskog spola (48%). Navedena grupacija oboljenja zabilježena je u svim dobnim skupinama s time da je u 16,9% slučajeva u dječjoj dobi (0-19 godina), 71,1% u radno aktivnoj dobi (20-64 godina) te 12% u dobnj skupini 65+. Razvidno je i da su neuromuskularne bolesti prisutne u 285 općina diljem Republike Hrvatske s time da je najveći broj zabilježenih u Gradu Zagrebu, Splitu i Rijeci. No ukoliko se razmotri učestalost neuromuskularnih bolesti na 10 000 stanovnika županije dolazimo do spoznaje da je najveća zabilježena prevalencija u Požeško slavonskoj i Bjelovarsko bilogorskoj županiji.

24.4. Usporedba nekih parametara vezanih uz invaliditet između Republike Hrvatske i Grada Zagreba

Republika Hrvatska	Grad Zagreb
Ukupan broj osoba s invaliditetom i postotak u odnosu na stanovništvo, stanje na dan 15.01.2010.: 515 202 osobe s invaliditetom što je 11,6% ukupnog stanovništva RH	Ukupan broj osoba s invaliditetom i postotak u odnosu na stanovništvo, stanje na dan 15.01.2010.: 91 529 osobe s invaliditetom što je 11,7% ukupnog stanovništva Grada Zagreba
Napomena: Za izračun postotka osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu RH i Grada Zagreba korišteni su podaci o ukupnom broju stanovnika prema Popisu stanovništva 2001.	
Broj osoba s invaliditetom po osnovnim grupacijama, stanje na dan 15.01.2010.: Osobe oštećena sluha (gluhi i znatno nagluhi)=12445 Osobe oštećena vida (slijepi i znatno slabovidni)=17222 Osobe s mentalnom retardacijom=20419 Osobe s tjelesnim invaliditetom=342598 Osobe s poremećajima glasovno govorne komunikacije=12579 Osobe s duševnim poremećajima=109063 Osobe s autizmom=876	Broj osoba s invaliditetom po osnovnim grupacijama, stanje na dan 15.01.2010.: Osobe oštećena sluha (gluhi i znatno nagluhi)=1444 Osobe oštećena vida (slijepi i znatno slabovidni)=1904 Osobe s mentalnom retardacijom=2698 Osobe s tjelesnim invaliditetom=69552 Osobe s poremećajima glasovno govorne komunikacije=2334 Osobe s duševnim poremećajima=15303 Osobe s autizmom=198
Broj potpuno slijepih osoba (osobe koje nose šifru H54.0 koja prema MKB-10 označava slijepoću) =3356	Broj potpuno slijepih osoba (osobe koje nose šifru H54.0 koja prema MKB-10 označava slijepoću)=404
Broj osoba kod kojih postoji indikacija za primjenu invalidskih kolica=23889	Broj osoba kod kojih postoji indikacija za primjenu invalidskih kolica=3171
Broj osoba kod kojih postoji indikacija za primjenu invalidskih kolica potrebno je triangulirati sa podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje koje je mjesto za evidenciju navedenog, ali i ostalih, ortopedskih pomagala	
najčešći uzroci nastanka invalidnosti ili komorbiditetne dijagnoze koje pridonose funkcionalnom oštećenju osobe: 1. oštećenje lokomotornog sustava = 143595 osoba U ovoj grupaciji najčešći uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe su dorzalgije (M50-M54) s 63501 osoba 2. oštećenja drugih organa i organskih sustava = 115 750 osoba U ovoj grupi bolesti najčešći uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe pripada skupini bolesti srca i krvnih žila	najčešći uzroci nastanka invalidnosti ili komorbiditetne dijagnoze koje pridonose funkcionalnom oštećenju osobe: 1. oštećenje središnjeg živčanog sustava = 27 078 osoba U ovoj grupaciji najčešći uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe je potpuni gubitak funkcije jednog segmenta cervikalne regije nakon prijeloma trupa kralješka s 3360 osoba 2. oštećenje lokomotornog sustava = 22471 osoba U ovoj grupaciji najčešći uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe su dorzalgije (M50-M54) s 10326 osoba
Obrazovna struktura osoba s invaliditetom na temelju dostupnog navedenog parametra: OŠ / nezavršena OŠ- 71% SSS - 22% VSS/VŠS - 3%	Obrazovna struktura osoba s invaliditetom na temelju dostupnog navedenog parametra: OŠ / nezavršena OŠ - 53% SSS - 34% VSS/VŠS - 7%

24.4. – Nastavak

Republika Hrvatska	Grad Zagreb
Broj invalida s VSS te najčešće profesionalne specijalnosti kod kojih su dostupni navedeni partametri: 2297 osoba s invaliditetom koje imaju VSS/VŠS Najčešće profesionalne specijalnosti: Diplomirani ekonomist – 257 osoba Diplomirani pedagog – 167 osoba Diplomirani pravnik – 103 osobe	Broj invalida s VSS po profesionalnim specijalnostima kod kojih su dostupni navedeni partametri: 545 osoba s invaliditetom koje imaju VSS/VŠS Najčešće profesionalne specijalnosti: Diplomirani ekonomist – 62 osobe Diplomirani pravnik – 28 osoba Diplomirani politolog – 11 osoba
Broj djece (dobna skupina 0-19) = 34414 Broj zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) = 12302 – potrebno traingulirati s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje Broj umirovljenih invalida (oni koji primaju mirovinu na osnovu svojeg invaliditeta i ne rade) = 306 442	Broj djece (dobna skupina 0-19)= 7768 Broj zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni)=3023– potrebno traingulirati s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje Broj umirovljenih invalida (oni koji primaju mirovinu na osnovu svojeg invaliditeta i ne rade) =58958

Dodatne osobitosti i značajke:

1. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, dolazimo do podatka da je Grad Zagreb nešto iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dobnim skupinama 0-19 i 65+ , a nešto ispod prevalencije u radno aktivnoj dobi.

2. Zakonom o zaštiti osobnih podataka JMBG postaje tajni broj zbog čega sustav Registra radi **s mogućom greškom od 1,7%**, tj. sve veći broj osoba nema navedeni identifikator što otežava rad u pogledu spajanja s bazom umrlih, koja i dalje sadrži JMBG, te jednoznačnog određivanja osobe.

24.5. Mladi s invaliditetom

U Registru o osobama s invaliditetom stanje na dan 11.02.2010. registrirano je 516 715 osoba s invaliditetom od čega je 26 588 (5,1%) u dobnj skupini 15-34 godine, od čega je 16 747 (63%) muških te 9841 (37%) ženskih osoba. Najveći broj osoba, njih 10 396 (39%) je u dobnj skupini 15-19.

Tablica 1. Prikaz osoba s invaliditetom u dobnj skupini 15-35 godina, po spolu i dobnim skupinama

Dobna skupina	Spol		Ukupno
	muški	ženski	
15-19	6399	3997	10396
20-24	3302	2167	5469
25-29	2939	1804	4743
30-34	4107	1873	5980
Ukupno	16747	9841	26588

Najveći broj osoba s invaliditetom u dobnj skupini 15-34 godina ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko dalmatinskoj županiji. U te dvije županije prebiva 8489 osoba s invaliditetom što je oko trećine ukupnog broja osoba s invaliditetom u navedenoj dobnj skupini (tablica 2). Ukoliko se pak razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom, navedene dobne skupine, u ukupnom broju stanovnika županije, iste dobne skupine, dolazimo do toga da je najveća prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 15-34 u Bjelovarsko bilogorskoj, Krapinsko zagorskoj te Međimurskoj županiji (tablica 2).

Prema dostupnim podacima o obrazovanju osoba s invaliditetom, u dobnj skupini 15-34, njih 45% ima osnovnoškolsko obrazovanje; 30% ima srednju stručnu spremu; 1,3% ima visoku ili višu stručnu spremu dok njih 23,7% ima specijalno obrazovanje. Prema podacima novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom u navedenoj dobnj skupini zaposleno (zaposleni, privremeno radno nesposobni) je 795 osoba s 71% muških i 29 % ženskih osoba s invaliditetom. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom, u navedenoj dobnj skupini, su: NKV radnik, automehaničar, frizer, konobar te strojarski tehničar.

Prema podacima iz sustava socijalne skrbi, oko 65% osoba s invaliditetom u dobnj skupini 15-34, ostvaruje određana prava iz navedenog resora, od čega njih 13 891 ostvaruje pravo na tuđu njegu i pomoć. Prema istom izvoru 91% ih živi u obitelji; 3,3% živi samo; 4,3% boravi u ustanovi dok ih 1,4% ima udomitelja ili skrbnika. Oko 18% ih živi u nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja.

Tablica 2. Prikaz broja osoba s invaliditetom u dobnoj skupini 15-34, prema županiji prebivališta te prevalenciji na 1000 stanovnika županije u dobnoj skupini 15-34

Županija prebivališta	Ukupan broj	Prevalencija
GRAD ZAGREB	5166	24
SPLITSKO-DALMATINSKA	3323	26
OSJEČKO-BARANJSKA	1965	22
ZAGREBAČKA	1924	22
KRAPINSKO-ZAGORSKA	1127	30
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	1120	33
VARAŽDINSKA	1043	20
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	1035	18
BRODSKO-POSAVSKA	1021	21
MEĐIMURSKA	998	29
PRIMORSKO-GORANSKA	822	10
SISAČKO-MOSLAVAČKA	805	17
ISTARSKA	792	14
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	788	24
KARLOVAČKA	768	22
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	743	23
ŠIBENSKO-KNINSKA	696	25
ZADARSKA	645	15
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	632	26
POŽEŠKO-SLAVONSKA	623	27
LIČKO-SENJSKA	253	21
Nespecificirano	299	
RH	26588	22

Napomena: za izračun prevalencije korišten je broj stanovnika u dobnoj skupini 15-34 iz Popisa stanovništva 2001. godine

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom u dobnoj skupini 15-34, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su mentalna retardacija te duševni poremećaji i poremećaji ponašanja. U RH 41,4 % osoba s invaliditetom, u dobnoj skupini 15-34, ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 3).

Tablica 3. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe s invaliditetom u dobnoj skupini 15-34

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom u dobnoj skupini 15-34
mentalna retardacija	8887	33,4
duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	5642	21,2
oštećenje središnjeg živčanog sustava	5604	21
oštećenje glasovno govorne komunikacije	4033	15,2
oštećenje lokomotornog sustava	3192	12
oštećenje drugih organa	2712	10,2
prirodne anomalije i kromosopatije	2273	8,5
oštećenje vida	1423	5,3
oštećenje sluha	1240	4,7
oštećenje perifernog živčanog sustava	611	2,3
autizam	335	1,3
višestruka oštećenja	11015	41,4

Stanje na dan 11.02.2010.

24.6. Uzroci invaliditeta ili komorbiditetne dijagnoze koje pridonose funkcionalnom oštećenju iz skupine duševnih poremećaja i mentalne retardacije (MKB-10 šifre F00-F79)

U Registru osoba s invaliditetom registrirano je 125.358 osoba čiji su uzroci invaliditeta ili komorbiditetne dijagnoze koje pridonose funkcionalnom oštećenju iz skupine duševnih poremećaja i mentalne retardacije (šifre F00-F79), što je oko 24% svih uzroka invaliditeta. Veća učestalost zabilježena je kod muškog spola, a najviše invalidnih osoba u dobi je 50-59 godina.

Najčešći uzroci invaliditeta ili komorbiditetne dijagnoze koje pridonose funkcionalnom oštećenju osobe iz skupine su neurotskih, vezanih uz stres te somatoformnih poremećaja. (Tablica 3.)

Tablica 3. Prikaz uzroka invalidnosti ili komorbiditetnih dijagnoza koje pridonose funkcionalnom oštećenju osoba iz skupine duševnih poremećaja prema dijagnostičkim entitetima

MKB šifra	Dijagnostički entiteti	Broj
F00 - F09	Organski duševni poremećaji, uključujući simptomatske poremećaje	25.860
F10 - F19	Duševni poremećaji ponašanja uzrokovani zlouporabom psihoaktivnih tvari	9.807
F20 - F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	15.958
F30 - F39	Poremećaji afekta (raspoloženja)	27.763
F40 - F48	Neurotski, vezani uz stres i somatoformni poremećaji	37.527
F50 - F59	Bihevioralni sindromi vezani uz fiziološke poremećaje i fizičke čimbenike	366
F60 - F69	Poremećaji ličnosti i ponašanja odraslih	3.716
F70 - F79	Duševna zaostalost (mentalna retardacija)	20.766
Ukupno		141.763

Izvor: HZJZ, Registar osoba s invaliditetom, stanje na dan 21.04.2010.

Napomena: ukupni broj dijagnoza veći je od broja osoba zbog postojanja višestrukih dijagnoza iz navedene skupine vezane za jednu osobu

24.7. Usporedba grad Split i Splitsko dalmatinske županije za tražene parametre

Parametar	Grad Split	Splitsko dalmatinska županija
Broj osoba s invaliditetom	27 191	64 182
Broj osoba kojima je dijabetes melitus (E10-E14) uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi smanjenju funkcionalne sposobnosti osobe*	789	2371
Broj osoba s multiplom sklerozom (G35)**	135	250
Broj osoba s čiji je uzrok invaliditeta Parkinsonova bolest (G20)	103	278
Broj osoba s čiji je uzrok invaliditeta miastenija gravis(G70)	16	37
Broj osoba s čiji je uzrok invaliditeta mišićna distrofija (G71)	15	34
Broj slijepih i znatno slabovidnih osoba (H54.0-H54.3)	581	1648
Broj osoba s invaliditetom koje žive same	Oko 16% tj. 1202 osobe***	Oko 20% tj. 3991 osoba***

24.8. Osobe s para i tetraplegijama

U Hrvatskoj je, stanje na dan 24.05.2010., registrirano je 524 764 osoba s invaliditetom od čega njih 5052 (oko 1%) je sa para ili tetraplegijom te osoba ima pridruženu MKB-10 šifru G82. Najveći udio 62% je u radno aktivnoj dobi a veća učestalost zabilježena je kod muškog spola, 57% naspram 43% kod žena (tablica 1).

Tablica 1. Prikaz osoba s para i tetraplegijama (G82), prema spolu i dobnim skupinama

Dobna skupina	Spol		Ukupno	%
	muški	ženski		
0-4	12	9	21	0,4
5-9	51	37	88	1,7
10-14	117	103	220	4,3
15-19	122	81	203	4
20-24	125	63	188	3,7
25-29	158	83	241	4,8
30-34	164	63	227	4,5
35-39	170	72	242	4,8
40-44	229	123	352	7
45-49	225	115	340	6,7
50-54	264	218	482	9,5
55-59	275	175	450	8,9
60-64	260	149	409	8,1
65-69	198	135	333	6,9
70-74	176	184	360	7,1
75-79	185	241	426	8,3
80-84	79	157	236	4,7
85+	64	170	234	4,6
Ukupno	2874	2178	5052	100

Najveći broj osoba s para i tetraplegijama ima prebivalište u Gradu Zagrebu, Splitsko dalmatinskoj i Primorsko goranskoj županiji. U te tri županije ima prebivalište oko 34% ukupnog broja osoba s para i tetraplegijama (tablica 2).

Tablica 2. Prikaz broja osoba s para i tetraplegijama (G82), prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Broj osoba
GRAD ZAGREB	616
SPLITSKO-DALMATINSKA	600
PRIMORSKO-GORANSKA	489
OSJEČKO-BARANJSKA	453
VARAŽDINSKA	269
ZAGREBAČKA	259
BRODSKO-POSAVSKA	227
SISAČKO-MOSLAVAČKA	212
KARLOVAČKA	197
KRAPINSKO-ZAGORSKA	173
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	168
ZADARSKA	165
ISTARSKA	158
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	158
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	156
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	154
ŠIBENSKO-KNINSKA	138
MEĐIMURSKA	134
POŽEŠKO-SLAVONSKA	121
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	98
LIČKO-SENJSKA	48
Nespecificirano	59
Ukupno	5052

Od navedenih 5052 osobe s para i tetraplegijama njih 814 (16%) ima pridruženu šifru ozljede kralježnice i leđne moždine (MKB-10 šifre S10-S39) s time da je zabilježena znatno veća učestalost spinalnih ozljeda kod muškog spola. Muškarci imaju oko 2,5 puta češće spinalne ozljede od žena, s time da je najveća učestalost zabilježenih ozljeda kod osoba mlađih od 50 godine. Oko 52% osoba s spinalnom ozljedom mlađe je od 50 godina. S obzirom na vanjske uzroke stradanja 327 osoba (oko 7% ukupnog broja osoba s para i tetraplegijama) ima pridruženu šifru prometne nesreće (MKB-10 V00-V99) kao vanjskog uzroka invaliditeta, što je i najčešći vanjski uzrok. Pored navedenog broja osoba stradalih u prometnim nesrećama 179 osoba (4%) ima pridruženu šifru pada (MKB-10 šifre W00-W19) kao vanjski uzrok para i tetraplegije.

Napomena:

Udjeli osoba s ozljedama kralježnice i leđne moždine kao uzrocima para i tetraplegija te prometnim nesrećama i padovima kao vanjskim uzrocima navedenih plegija moguće je i veći s obzirom da se navedeni parametri iščitavaju iz slobodnog teksta zdravstvenog statusa i anamneze. U budućnosti bi, kao rješenje za navedenu situaciju, mogao poslužiti prilagođeni formular mogućeg Jedinstvenog tijela vještačenja koji će obuhvatiti sve potencijalne upite kroz sistem check box (izbornika).

24.9. Osobe s Down sindromom

Temeljem Vašeg zahtjeva za brojem osoba s Down sindromom izvješćujemo Vas da su u Registru osoba s invaliditetom, stanje na dan 20.04.2010., zabilježeni parametri za 1446 osoba s navedenim sindromom (tablica 1). Pri tom ističemo da je obrada rađena za osobe koje imaju naznačenu MKB-10 šifru Q90. Iz tablice 1. moguće je uočiti podjednaku raspodjelu učestalosti sindroma kod oba spola s time da je najveća učestalost u dobnoj skupini 0-19. U navedenoj dobnoj skupini je 58,2% ukupnog broja osoba s Down sindromom (tablica 1). Najveći broj osoba ima prebivalište u Gradu Zagrebu te Splitsko dalmatinskoj županiji. U te dvije županije prebiva oko trećina ukupnog broja osoba s Down sindromom (tablica 2). U sustavu socijalne skrbi vještačeno je 1415 osoba s Down sindromom od čega 53,5% ostvaruje pravo na tuđu njegu i pomoć u punom opsegu te im je Barthelov indeks od 0-60 (tablica 3). Najčešće komorbiditetne dijagnoze kod osoba s Down sindromom su: umjerena mentalna retardacija, prirodene srčane greške te poremećaji razvoja govora (tablica 4). U odnosu na obradu iz srpnja 2007. bilježi se porast broja osoba u Registru za njih 186. Raspodjela po spolu je konstantna kao i najveća učestalost poremećaja u dobnoj skupini 0-19. Raspodjela po županijama prebivališta pokazuje podjednaku distribuciju kao i 2007. godine. Najčešće komorbiditetne dijagnoze također ne bilježi znatnije izmjene.

Tablica 1. Prikaz broja osoba s Down sindromom po spolu i dobnim skupinama

Dobna skupina	Spol		Ukupno	%
	muški	ženski		
0-4	89	93	182	12,6
5-9	118	122	240	16,6
10-14	141	101	242	16,7
15-19	93	85	178	12,3
20-24	70	66	136	9,4
25-29	48	56	104	7,2
30-34	52	51	103	7,2
35-39	42	45	87	6
40-44	27	30	57	3,9
45-49	22	32	54	3,7
50-54	13	12	25	1,7
55-59	10	14	24	1,7
60-64	2	6	8	0,6
65+	2	4	6	0,4
Ukupno	729	717	1446	100

Tablica 2. Prikaz broja osoba s Down sindromom, prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Ukupan broj	%
GRAD ZAGREB	311	21,5
SPLITSKO-DALMATINSKA	190	13,1
OSJEČKO-BARANJSKA	104	7,2
ZAGREBAČKA	87	6
VARAŽDINSKA	64	4,4
BRODSKO-POSAVSKA	64	4,4
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	61	4,2
PRIMORSKO-GORANSKA	55	3,8
MEĐIMURSKA	50	3,5
KARLOVAČKA	49	3,4
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	42	2,9
ŠIBENSKO-KNINSKA	42	2,9
ZADARSKA	40	2,8
ISTARSKA	39	2,7
KRAPINSKO-ZAGORSKA	38	2,6
SISAČKO-MOSLAVAČKA	38	2,6
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	37	2,6
POŽEŠKO-SLAVONSKA	33	2,3
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	29	2
LIČKO-SENJSKA	26	1,8
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	21	1,5
Nespecificirano	26	1,8
Ukupno	1446	100

Tablica 3. Prikaz opsega tuđe njege i pomoći kod osoba s Down sindromom vještačenih u sustavu socijalne skrbi

Opseg tuđe njege i pomoći	Broj osoba	%
puni opseg - Barthelov indeks 0 do 60	757	53,5
smanjeni opseg (stavak 2) - Barthelov indeks 61 do 90	72	5,1
potreba za tuđom njegom i pomoći zbog privremenog oštećenja zdravlja	134	9,5
nema potrebe za tuđom njegom i pomoći	105	7,4
postoji potreba za tuđom njegom i pomoći ali nije specificiran opseg	112	7,9
nespecificirano	235	16,6
Ukupno	1415	100

Tablica 4. Prikaz najčešćih komorbiditetnih dijagnoza kod osoba s Down sindromom

Dijagnoza	Broj osoba
Umjerena mentalna retardacija	512
Prirodene srčane greške	380
Poremećaji razvoja govora	335
Oštećenje vida (H52,H53,H54)	251
Teža mentalna retardacija	243
Laka mentalna retardacija	237
Oštećenja sluha	74
Epilepsija	48
Teška (duboka) mentalna retardacija	49

Stanje na dan 20.04.2010

24.10. Neke epidemiološke karakteristike osoba s invaliditetom starijih od 65 godina

U Registru osoba s invaliditetom, stanje na dan 15.04.2010., registrirano je 519 033 osoba s invaliditetom od čega su 203 098 osobe starije od 65 godina (39,1% od ukupnog broja osoba s invaliditetom). Na taj način osobe s invaliditetom čine oko 11,7% ukupnog stanovništva RH* dok je prevalencija invaliditeta u dobnoj skupini 65+ 29,3%.

U navedenim dobnim skupinama podjednaka je učestalost invaliditeta kod oba spola tj. 50,3% je muških a 49,7% ženskih osoba (tablica 1). Ovakva, podjednaka, učestalost invaliditeta kod oba spola je specifičnost ovih dobnih skupina pošto je u ukupnom broju osoba s invaliditetom veća učestalost kod muški tj. 59,7% u odnosu na 40,3% kod žena.

Tablica 1. Osobe s invaliditetom starije životne dobi po spolu i dobnim skupinama

Dobna skupina	Spol		Ukupno
	muški	ženski	
65-69	30496	20681	51177
70-74	26906	23978	50884
75-79	22328	25231	47559
80-84	13332	16662	29994
85+	9279	14205	23484
Ukupno	102341	100757	203098

Najveći broj osoba s invaliditetom starijih od 65 godina ima prebivalište u Gradu Zagreb, Splitsko dalmatinskoj te Primorsko-goranskoj županiji dok je najveća prevalencija invaliditeta u navedenoj dobnoj skupini u Splitsko dalmatinskoj, Varaždinskoj te Krapinsko zagorskoj županiji (Tablica 2).

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava koja čine oko 30% uzroka invaliditeta ili komorbiditetnih dijagnoza koje pridonose težini invaliditeta. Zatim slijede oštećenja drugih organa i organskih sustava, oštećenja središnjeg živčanog sustava te duševni poremećaji. U RH 29,2 % osoba s invaliditetom u dobnoj skupini 65+ ima višestruka oštećenja koja dodatno smanjuju funkcionalnu sposobnost osobe s invaliditetom (tablica 3). Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava, koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava, koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini oštećenja uzrokovanih potpunim gubitkom funkcije jednog segmenta cervikalne, torakalne ili lumbalne regije nakon prijeloma trupa kralješka te posljedicama cerebrovaskularnih bolesti (I60-I69). Najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini organskih i simptomatskih duševnih poremećaja – demencije (F00-F09+G30).

Tablica 2. Prikaz broja osoba s invaliditetom u dobnoj skupini 65+, prema županijama prebivališta te prevalenciji invaliditeta na 100 stanovnika županije

Županija prebivališta	Ukupan broj	Prevalencija
GRAD ZAGREB	36007	31
SPLITSKO-DALMATINSKA	23173	35
PRIMORSKO-GORANSKA	12584	25,4
OSJEČKO-BARANJSKA	12159	24,6
ZAGREBAČKA	10402	24,2
VARAŽDINSKA	9768	34,6
KARLOVAČKA	8676	30,7
SISAČKO-MOSLAVAČKA	8183	24,4
KRAPINSKO-ZAGORSKA	8045	34,3
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	7408	32,2
ŠIBENSKO-KNINSKA	7101	32,3
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	6741	22,8
ZADARSKA	6594	25,9
BRODSKO-POSAVSKA	6365	23,8
ISTARSKA	4937	15,3
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	4768	23,2
MEĐIMURSKA	4322	26,8
POŽEŠKO-SLAVONSKA	4247	31,4
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	3678	24,4
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	3647	18,6
LIČKO-SENJSKA	3093	25,4
Nespecificirano	11200	
Ukupno RH	203098	29,3

Tablica 3. Prikaz vrsti oštećenja, temeljem Zakona o hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), kod osoba starijih od 65 godina

Vrsta oštećenja	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom u dobnoj skupini 65+
oštećenje lokomotornog sustava	60163	29,6
oštećenje drugih organa	54044	26,6
oštećenje središnjeg živčanog sustava	45913	22,6
duševni poremećaji	30772	15,2
oštećenje vida	8219	4
oštećenje sluha	5642	2,8
oštećenje perifernog živčanog sustava	3551	1,8
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1300	0,6
mentalna retardacija	1062	0,5
prirodene anomalije i kromosopatije	384	0,2
višestruka oštećenja	59314	29,2

U tablici 4. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 4. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije	17021
F20.5	Rezidualna shizofrenija	261
F71,F72,F73	Umjerena, teška i duboka mentalna retradacija	513
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	37
G12	Spinalna mišićna atrofija	59
G71	Mišićna distrofija	45
G80	Infantilna cerebralna paraliza	121
G81	Hemiplegija	8294
G82	Para i tetraplegija	1589
H54.0	Sljepoća na oba oka	2013
H91.93	Gluhoća	238
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	623
Q90	Down sindrom	6
S48	Amputacija obje nadlaktice	58
S58	Amputacija obje podlaktice	14
S68	Amputacija obje šake	6
S78	Amputacija obje natkoljenice	69
S88	Amputacija obje potkoljenice	125
S98	Amputacija oba stopala	17
G35	Multipla skleroza	110

U skupini osoba s invaliditetom u dobnoj skupini 65+ 1819 je branitelja s invaliditetom te 9749 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća . 73 794 osobe u navedenoj dobnoj skupini (36%) ostvaruje prava iz sustava socijalne skrbi. Na osnovu nalaza i mišljenja iz sustava socijalne skrbi i dostupnih parametara s kim živi osoba i u kojim uvjetima stanovanja dolazimo do toga da najveći broj 50 922 (69,7%) osoba živi u obitelji dok njih čak 20 288 (27,8%) živi samo, a 1461 boravi u ustanovi (2%). Preostalih 0,4% živi u samostano, kod skrbnika, poznanika, susjeda, udomitelja ili je beskućnik. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 20% osoba s invaliditetom starijih od 65 godina. Oko 67% osoba ostvaruje pravo na doplatak za tuđu njegu i pomoć u punom opsegu te im je Barthelov indeks od 0-60 (velika ovisnost).